

סערה בכוס חלב

ראובן זלץ

בעקבות הסערה בענף, איציק שניידר, סמנכ"ל מועצת החלב, מתייחס בראיון בלעדי לכל הבעיות שעל הפרק. ומבהיר כי "הרפתנים שילמו מחיר יקר גם בהתייעלות וגם בהשקעות שלקחו על עצמם כדי להגדיל את מכסות הייצור".
ראיון נוקב לרגל חג הפסח •

לקראת פסח הנוכחי, מה ההנחיות המיוחדות בשונה משנים קודמות?

"אין הנחיות מיוחדות בחג הפסח הנוכחי מאחר שהשנה מופע החגים הוא נוח יחסית. סדר פסח נחגג ביום שישי והחג השני ביום חמישי כך שפרק הזמן ביניהם מאפשר קליטה ועיבוד של החלב, זאת למרות שאנו מתקרבים לתקופת שיא ייצור החלב וכבר עכשיו הכמות גבוהה בכמיליון ליטר מהתקופה המקבילה אשתקד".

עתיד המשק המשפחתי, איך אתה רואה את גורלו של המשק המשפחתי בהתחשב במצב הנתון ובהחלטות הממשלה?

"מועצת החלב השכילה להבין כבר לפני למעלה משנה כי עליה להיערך "ליום שאחרי מתווה לוקר". השיח הציבורי בשנת 2011 השתנה דרמטית ורובו עוסק ביוקר המחיה. מטבע הדברים פוליטיקאים מעוניינים לזקוף הישגים במלחמה ביוקר המחיה והשיח על החקלאות בכלל וענף החלב בפרט מאוד אקטואלי.

מתוך ראייה עתידית והבנה של מפה הציבורית מנכ"לית המועצה הורתה על הקמתה של וועדה ציבורית (וועדת קראוס) שמטרתה לבחון ולהציע דרכים לניהול ענף החלב בעשרים השנים הבאות. חשבנו שזה יהיה נכון להוביל את השינוי ולא להיגרר אחרי גחמות פקיד משרד האוצר. במהלך השנה האחרונה ביצענו מספר עבודות כלכליות שמטרתן להוות תשתית מקצועית לעבודת הוועדה. קיימנו פגישות עם העוסקים בענף ומונה צוות היגוי שכולל את מיכל קראוס, פרופ' אייל קמחי, רמי בן ברק (מנכ"ל המשרד לעניינים אסטרטגיים ומודיעין בדימוס), אבשלום (אבו) וילן, מאיר צור, אביתר דותן ורחל בורשק.

בשבוע שעבר קיימנו יום דיונים מרוכז בשיתוף העוסקים בענף. לכינוס שהיה הצלחה גדולה הגיעו מעל 200 רפתנים, חוקרים, מדריכים וכלכלנים. המשתתפים נחלקו לקבוצות דיון ניתחו את הענף, חזקו וחוּלשותיו וכן דנו בשינויים

נטפלים לחוליה החלשה. שניידר

תסב נזק בלתי הפיך למידת האובייקטיביות והמקצועיות של המועצה. ברור לכל שעדיף שמועצת החלב תשמור על מעמדה ותמשיך לשמש כגורם המקצועי ביותר בענף. אנו חושבים לטווח ארוך ולא לטווח הקצר ולכן רואים לנכון להשאיר את המאבק הציבורי לארגון מגדלים ולרפתנים ולהיות אלה שמציעים את הפתרונות שישמרו על ענף".

שניידר "לא ניתן לבצע שינויים בהסכם לוקר"

גם אם לא יאמר זאת לציטוט, הרי שאין בכלל ספק, כי במועצת החלב קיים חשש מהעמדות אותן מציג משרד החקלאות. במסדרונות משרדי המועצה יש מי שמדבר על העתיד בחוסר וודאות ובהחלט יש תקווה כי מישהו במשרד החקלאות יתעשת ויבין כי ענף החלב זקוק ליציבות וללא שמירה על המכסות ומחיר מטרה הגון, ענף החלב יקרוס.

העמדה שמציגים הרפתנים היא שעד שלא מסתיים מתווה לוקר לא ניתן לבצע צעדים חד צדדיים, האם מועצת החלב שותפה לעמדה זו?

"בהתאם להתיעצויות שקיימנו וחוות דעת משפטיות שבידנו אכן לא ניתן לבצע שינויים בזמן ההסכם. הרפתנים שילמו מחיר יקר גם בהתייעלות וגם בהשקעות שלקחו על עצמם כדי להגדיל את מכסות הייצור. התמורה שביקשו הרפתנים כנגד המחיר ששילמו היא יציבות, אופק וודאות. אנו מצפים ממשלת ישראל לעמוד בחלקה בהסכם שכולל את תרופת ההתייעלות המואצת, זמן סביר להחזר השקעות ופיצוי בגין ההתייעלות".

ובתמורה, פוטנציאל הייצור המקומי, שרשרת הערך, סוגיית הורדת מכסים ועוד. הוועדה איננה עובדת בחלל ריק, ברור לכולנו שעתיד ענף החלב תלוי באבן היסוד והיא שמירה על המשק המשפחתי. אם נשכיל לייצר את הכלים לשמור על חוליה זו, חוליה זו תשמור על כל השרשרת".

הרפורמה בחקלאות אותה מוביל שר האוצר בתמיכת שר החקלאות, דבר המשפיע גם על ענף החלב, איך אתה רואה את זה ואת עתיד החקלאות בישראל?

"האתגר החשוב העומד בפנינו הוא לסיים את עבודת הוועדה ולהניח על שולחן מקבלי ההחלטות נייר מדיניות רציני שיענה על השאלות המרכזיות שעל הפרק ויבטיח את המשך קיומו ושגשוגו של משק החלב בישראל. אין קיצורי דרך. תהליך דומה עבר משק החלב באירופה, שם למרות תקופת מעבר של למעלה מעשור, הכנות ותמיכות, קרס משק החלב ועשרות אלפי משקים פשטו רגל ויצרנים פרשו ממעגל הייצור. עלינו ללמוד מהתהליך שעבר על אירופה וחובתנו לוודא שמשק החלב המפואר במדינת ישראל לא יגיע למצב הזה. הרפתנים הבהירו כי במידה ומשרדי החקלאות והאוצר ימשיכו לקדם את הרפורמה שהצהירו עליה מבלי להגיע להסכמות עם הענף ככוונתם לצאת למאבק עיקש".

מהי עמדת המועצה?

"מועצת החלב היא גוף מקצועי וכפי שכבר נאמר כל החומרים המקצועיים נמצאים וימצאו בידנו. מתפקידנו להציג את החומרים ואת העמדה המקצועית וזה מה שנעשה. לא נכון לא לגרור את המועצה למאבק מסוג זה. פעולה כזאת

התנועה הקיבוצית מברכת את רפתני ישראל בברכת

חג פסח כשר ושמח!

עם פרוס חג האביב, נאחל לצמיחה, שגשוג ושפע.
והארץ נתנה יבולה, ארץ זבת חלב ודבש...

"...אנו מצפים ממשלת ישראל
לעמוד בחלקה בהסכם שכולל את
תרופת ההתייעלות המואצת, זמן
סביר להחזר השקעות ופיצוי בגין
ההתייעלות..."

על חשבון הייצור המקומי. אבל גם כאן המדינה לא מקיימת את חלקה ולא מתקיימת תחרות הוגנת: פעם אחת כאשר מאפשרים לייבא מוצרים בסטנדרטים נמוכים מהסטנדרטים הנדרשים מהשוק המקומי ופעם שניה כאשר מייבאים סבסוד אירופי עם חשש למחירי היצף. בעניין הסטנדרטים די אם נזכיר את הפרסומים לגבי פלפלים מרוססים, עגבניות מרוססות, ביצים נגועות בסלמונלה ובשר פיגולים. האם האזרח הישראלי הוא פח הזבל של העולם? האם המדינה לא אחראית על בריאות הציבור?"

כנובעך כראש שולחן הבשר, מהי עמדתך באשר לייבוא בשר?

"לצערי גם בתחום ייבוא הבשר לא מתקיימת תחרות הוגנת עם הגידול המקומי. שולחן מגדלי בקר של מועצת החלב קיים דיונים בנושא ומכתב בנדון נשלח למנכ"ל משרד החקלאות. לא יתכן שהמגדל המקומי נאלץ לשלם עבור היתר העברה מאות שקלים שמייקרים את המחיר לצרכן הסופי. אם רוצים תחרות הוגנת יש לבטל את תשלומי היטלי ההעברה ולהוריד את הרכיב המייקר הכפוי הזה... הטענה לאפליה של השוק המקומי עולה גם כאן."

מהי עמדתך לגבי הצעדים שנקטה הממשלה בהפחתת מכסים לקראת חג הפסח?

"אתייחס לצעדים שננקטו בענף הבשר. לדוגמא ניקח את ביטול המכס על ייבוא של עשרת אלפים ראשי כבשים במטרה להוזיל את המחיר לצרכן לקראת החג. התוצאה - שלושה יבואנים זכו בהטבה של כשלושה מיליון שקלים. בפועל, מחיר הכבש החי עלה מ-29 ש"ח לכ-33 ש"ח לקילו. חלק ניכר מייבוא נמכר לרשות הפלסטינית כך שיוצא שמדינת ישראל ויתרה על הכנסות ממכס לטובת שלושה יבואנים ולטובת הצרכן בשכם, בחברון וברמאללה." ▲

ישנה תחושה שתמיד הרפתנים הם אלה שמשלמים את המחיר, גם כאשר ברור שהשומן לא נמצא בחוליה זו בשרשרת הערך, מה דעתך?

"זאת האמת. נטפלים לחוליה החלשה. הרבה יותר קל לתקוף את הרפתנים ולא את הטייקונים. בואו נראה כיצד הממשלה פועלת מול רשתות השיווק? בזמנו ניסו לקדם חוק שיטפל בפערי התיווך וגם בזה הממשלה כשלה. מאז מתווה לוקר הוזל המחיר מטרה בלמעלה 20 אחוז בעוד מחיר מחירי מוצרי החלב המפוקחים הוזלו בכ-5% בלבד. איפה הכסף?"

מה עמדת מועצת החלב לגבי ביטול התכנון?

"במדינה כמו במדינת ישראל ובשוק בו יש אלף מוכרים ושלושה קונים משמעותיים, להגיד שכוחות השוק והיד הנעלמה יסדרו את השוק זוהי אחיזת עיניים. במדינת ישראל קיים כשל שוק ותכנון הוא דרך להתמודד עם כשלי שוק. כבר קיבלנו בעבר פתרונות כלכליים "יעילים" שהציעו לייבא מים מטורקיה בזול ולא להקים מתקני התפלה, מזל שהשיקולים הכלכליים לא ניצחו ובמדינת ישראל קמו מתקני התפלה שהביאו אותנו לעצמאות בתחום המים ולא למשק שתלוי בחסדיה של מדינה הפכפכה."

האם ייבוא יוביל להוזלת מחירים של מוצרי החלב כפי שטוענים באוצר במשרד החקלאות?

"גם כאן צריך לומר את האמת ולא להשתמש בסיסמאות. הרפתנים הסכימו להגדלת מכסת הייבוא והגברת התחרות

